

Институцията на домовете за деца без родителска грижа не може по никакъв начин да замени божествената институция - семейството.

неизличим белег върху бъдещето им³. Ето защо днес се заговори за "деинституционализация на услугите за деца". Целта е децата да се отглеждат не в домовете, които постепенно да се закрият, а в т.нар. приемни семейства. Но въпреки доброто желание на политическите сили да решат проблема, мерките, които се вземат, няма да доведат до съществени промени. Това, от което има нужда обществото ни, не е просто нови програми, а - коренна промяна в мисленето и ценностната система.

Като християнин и богослов бих искал да потърся гледната точка на Писанието към този

Изо

Все по-често се сблъскваме с един сериозен проблем на нашето общество - децата в сиропиталищата. Според статистиката само през 2006 г. в българските социални домове са постъпили 3000 деца. В последните години през подобни институции са преминали около 10 000 деца.¹ С тези числа страната ни се нарежда на челните места в Европа по брой на изоставените деца. Въпреки желанието на Европейския съюз настанените деца в българските сиропиталища да намалеем драстично, на практика това не се случва.

Животът показва все по-недвусмислено, че сиропиталището като институция не решава про-

блемите на изоставените деца, то дори ги задълбочава. Домовете осигуряват физическо оцеляване на децата, но не могат да ги изградят като здрави и цялостни личности. Най-плашещ е фактът, че повечето обитатели на сиропиталищата всъщност не са сираци (а само 15% от тях). Те просто са оставени от родителите си по една или друга причина. Могат ли обаче децата да получат необходимите грижи от "майката" държава. Какви са последиците за тях? Октавиан Бивол, представител на УНИЦЕФ в България, неотдавна каза, че „престоят на децата там се отразява пагубно и остава

проблем. Смятам, че няма друга сила, която може да промени нашето общество освен Божията истина за човека, разкрита в Библията. Ако за съвременните разбирания човекът нерядко е само биологична единица, според Библията той е същество, създадено "по Божи образ и подобие". Според Христос всеки човек има неповторима стойност. Бог цени толкова всяка личност, че оставя "деветдесет и деветте" и отива след "едната, изгубената". В учението на Божия Син децата заемат много важно място.

"Оставете дечицата да гойдат при Мен и не ги възпирайте; защото на такива е Божието

царство” (Лука 18:16) Спора между учениците кой е по-значим помежду тях, Исус Христос решава така: “Тогава взе едно детенце и го постави посред тях; и като го прегърна им каза: “Който приеме едно от тези дечица в Мое име, и Мен приема; и който приеме Мен, приема не Мен, но Този Който Ме е пратил.” (Марк 9:36-37). Христос изпитва силна любов към децата. Той дава за пример способността им безусловно да се уповават на родителите си защото иска и Неговите последователи да се уповават така на Бога. Исус разбира децата - нали в крайна сметка самият Той е Син на Своя небесен Отец. На децата се отделя внимание в цялото Свещено Писание. При раждането на Каин - първия роден човек - Ева, неговата майка, възкликва: “С помощта на Господ придобих човек” (Бит. 4:1). В думите ѝ личи ясното разбиране, че де-

Ревета, жената на Исаак, е толкова отчаяна заради безплодието си, че иска дори да умре. В цялото Писание децата винаги се възприемат като благословение от Бога, и то сред най-големите. В Стария Завет се говори много за възпитанието им и грижите за тях. Разкрива се конкретно отношението на Бога към сирачетата и вдовиците. В Псалмите за Него се казва: “Баща на сирачетата и защитник на вдовиците е Бог в Своето свято обиталище” (68:5).

Затова старозаветните пророци Исаия и Йеремиа осъждат толкова остро израилското общество за безотговорността му спрямо сираците. И тази безотговорност е представена като резултат от отдалечаването на хората от Бога. По онова време силните на геня са заети да прибавят нива към нива и къща към къща, ето защо са слепи и безчувствени към сираците. За съжа-

За да се издигнем като народ и да се приближим към мечтаното благоденствие, трябва да започнем с разрешаването на проблема със сиропиталищата. Да дадем бъдеще на сираците чрез мъдра политика, съобразена с Божието Слово.

мечтаното благоденствие, трябва да започнем с разрешаването на проблема със сиропиталищата. Да дадем бъдеще на сираците чрез една мъдра и правилна политика, съобразена с Божието Слово. Трябва да възпитаваме своите синове и дъщери от ранна възраст на християнски ценности и страх от Бога, за да ги подготвим да бъдат отговорни родители.

Защо стойността на децата се обезценява все повече днес? Съвременният човек е подвластен на хедонизма и е готов да отстрани всичко, което му

ставени

тето ѝ е дар от Бога. Може би това е било първото хубаво събитие в живота на хората след грехопадението. Д. Киров с основание пише: “Така посредством децата небето осенява земята, за да смекчи грубите души и коравите сърца на възрастните”²⁴

Старозаветният герой Енох, който е грабнат жив в небето, променя живота си и започва да “ходи по Бога” непосредствено след раждането на първото му дете (виж Бит. 5:21-24). Появата на неговия син го прави отговорна личност, променят се и взаимоотношенията му с Бога.

Спомняме си мъката на Аврам и Сара за дето нямат дете.

ление, такава е ситуацията и в България днес. Пастирите на народа, политици и духовници, са изключително заети с имоти и власт. Нуждите на хората са останали на най-заден план, а последното нещо, което чуваме, е викът на сираците и вдовиците. Но подобно отношение води всеки народ към проклятие. Останали без мъдро ръководство, съвременниците ни затъват все повече в невежество и апатия. Но ако искаме да се издигнем като народ и да се приближим към

Домовете осигуряват физическо оцеляване на децата, но не могат да ги изградят като здрави и цялостни личности.

пречи да живее спокойно в страстите си. Много млади хора не искат деца, защото отглеждането им е свързано с труд и отговорности. Ако пък се случи да придобият дете, лесно се решават да се отърват от него, като го пратят в сиропиталище. Детето обаче може да расте щастливо и да стане пълноценна личност само в семейството. Явно основната причина за препълнените социални домове е липсата на правилно разбиране за ролята и благословието на семейството.

Не само родителите са важни за децата, но и децата са важни за родителите. Бог е създал човека да живее в семейство, да ражда деца и да се грижи за тях. Необясним е фактът, че още с появата на малкото същество родителят започва да го обича. Но още по-чудно е, че тази любов е безусловна. Аз самият не мога да обясня защо обичам децата си и тази любов не зависи от нищо. Такъв е промисълът на Бога за децата – те са безценен дар, който осенява земята и прави човека съпричастен на Божията любов.

Доказано е, че за отглеждането и възпитанието на дете

имат важна роля и двамата родители и ако единият от тях отсъства, в живота на детето настъпват сериозни изкривявания. А за децата в домовете, лишени и от двамата си родители се грижат социални работници, често ниско платени, затова любовта, която трябва да дават, се изражда във враждебност, нетърпение, досада, а понякога стига до насилие и жестокост.

Бог е създал семейството като съюз между мъжа и жената, където трябва да се отглеждат децата. Без семейното огнище децата са нещастни. Те имат нужда някой да ги обича безусловно, имат нужда да споделят с някой, който да ги разбира и подкрепя. Родителят знае кое е най-доброто за детето, за израждането му като силна и ползотворна личност. Мъдрите бащи и майки дават „корени и крила“ на децата си. Те са техният умел и посветен водач в подготовката им за живота и в пътя им към Божието царство. В семейството детето трябва да види пример за добрите взаимоотношения между мъжа и жената, за ролята и отговорността на всеки от тях. Децата от сиропиталищата нямат такъв при-

мер и изпитват трудности, когато трябва да създадат свои семейства. Ето защо институцията на домовете за деца без родителска грижа не може по никакъв начин да замени божествената институция – семейството.

Мисля, че някой все пак трябва да каже на онези, които безотговорно създават деца и после ги захвърлят в сиропиталището:

Не се заблуждавайте, вършите грях и мерзост пред Бога! Децата са най-големият дар и благословение

от Бога, най-святото на тази земя. Ако ги обричате на нещастен живот, никога самите вие няма да намерите щастие – нито в този, нито в бъдещия живот.

Искам да се обърна и към християните, които би трябвало да са сред най-загрижените. Ние сме особено чувствителни по въпроса за изоставените деца. Често правим кампании и събираме материални помощи за тях, но въпросът е дали те се нуждаят най-много точно от това. Сега, след като се прие законът за приемните родители, пред нас стои предизвикателството наистина да променим живота на някое захвърлено дете, като го вземем в нашето семейство.

Същността на спасението, което ни дарява Христос, е именно такава. Бог ни осиновява, приема ни в Своето семейство и това е единственият път да получим мир, бъдеще и надежда.

УВЕЛИН МИНКОВ
Доктор по философия

¹ www.home.bg, от 31.10. 2006.

² Пак там

³ Ованес, А. - Дума, 18.10.2006.

⁴ Киров, Д., Богословие на обществения живот. с. 52